

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מה יש לגברים בראש? ארוס, רומנטיקה ומיסוגניה - 13060

תאריך עדכון אחרון 10-02-2019

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' רם בן-שלום

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Ram.Ben-Shalom@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ד, 14:00-16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

נשים היו בימי הביניים קבוצת שוליים מופלית לרעה. אולם קיים פער בין תדמיתה השלילית של האישה ועיצוב דמותה בראש הגברי ובספרות המיסוגנית (שונאת הנשים), לבין המציאות החברתית והכלכלית, שבה נשים תפסו מקום חשוב ולא מבוטל. בקורס נבקש לנתח את אותו הפער והמתח המובנה שבין גברים לנשים, מתוך דיון בסוגיות הארוס, הרומנטיקה ויחסי האישות, וזאת לצד האינטראקציה בחיי היומיום ולאור דרכי ההדרה החברתית.

מטרות הקורס:

1. למידת השיח הגברי-הנשי בתקופת ימי הביניים.
2. היכרות ראשונית עם הספרות התיאורטית של הביקורת הפמיניסטית.
3. למידת כלי הניתוח והפרשנות של מקורות היסטוריים ראשוניים מתוך מיגוון ז'אנרים טקסטואליים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לנתח מקורות ראשוניים כדוגמת פרקי ספרות יפה, ספרות שו"ת ותעודות ארכיוניות, מתוך השיח שבין גברים לנשים.
2. לכתוב תזה (עבודה סמינריונית או רפראט) על אחד מנושאי הסמינר.
3. להכיר את הדין התיאורטי וההיסטורי על נשים יהודיות בימי הביניים.

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה וקריאה ביקורתית מודרכת

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. דימוי האישה בספרות הגברית - שונאי הנשים מול אוהבי הנשים.
2. תמונת האישה היהודית בארכיונים.
3. ספרות השו"ת - ארוטיקה, סקס, רומנטיקה ויחסי אישות.
4. האישה בפרשנות המקרא.
5. חשיפת הקול הנשי האותנטי.

חומר חובה לקריאה:

1. ש' שחר, המעמד הרביעי: האשה בחברת ימי הביניים, תל אביב תשנ"א.
2. ט' רוזן, ציד הצבייה: קריאה מיגדרית בספרות העברית מימי הביניים, תל אביב תשס"ו.
3. ד' ביאל, ארוס והיהודים, תל אביב 1994.
4. א' גרוסמן, חסידות ומורדות: נשים יהודיות באירופה בימי הביניים, ירושלים תשס"א.

5. א' גרוסמן, והוא ימשול בך? האישה במשנתם של חכמי ישראל בימי הביניים, ירושלים תשע"א, עמ' 462-439.
6. א' גרוסמן, "האישה במשנתו של ר' מנחם המאירי", ציון, סז (תשס"ב), עמ' 291-253.
7. א' גרוסמן, "זלזול בנשים על רקע פילוסופי: ר' יוסף אבן כספי", ציון, סח (תשס"ג), עמ' 67-41.
8. מ' קלנר, "שנאת נשים פילוסופית בימי הביניים, הרלב"ג לעומת הרמב"ם", מחקרי ירושלים במחשבת ישראל, יד (תשנ"ח), עמ' 128-113.
9. י' דיסון, "תיאור האשה האידיאלית בספרות החול העברית בימי הביניים בספר 'משלי ערב' ליצחק ובספרו של יצחק בן סהולה 'משל הקדמוני'", ידע עם, כג, 54-53 (תשמ"ו), עמ' 15-3.
10. י' דיסון, ספר שעשועים ליוסף בן מאיר אבן זבארה, ירושלים תשמ"ה, עמ' 92-53.
11. י' שוורצמן, "האם גם היא נבראה בצלם אלוהים? - הפרשנות הפילוסופית הימיבינימית לבריאת האישה על פי בראשית א-ג", דעת, 39-38 (תשנ"ז), עמ' 89-69.
12. א' מלמד, "מגדר ודימוי האשה בספרות הפילוסופית", בתוך: ר' לוין-מלמד (עורכת), הרימי בכח קולך, תל אביב 2001, עמ' 71-59.
13. א' באומגרנט, אמהות וילדים: חיי משפחה באשכנז בימי הביניים, ירושלים תשס"ה.
14. א' באומגרנט, "תולדות ישראל בימי הביניים ולימודי מגדר: בין מערב למזרח", בתוך: אבני דרך: מסות ומחקרים בהיסטוריה של עם ישראל, שי לצבי (קוית) יקותיאל, בעריכת ע' אטקס, ד' אסף, י' קפלן, ירושלים תשע"ו, עמ' 145-135.
15. א' באומגרנט, "חקר חיי היום-יום של נשים יהודיות בימי הביניים", בתוך: י' קפלן (עורך), ברכות לאברהם: יום עיון לכבוד אברהם גרוסמן בהגיעו לגבורות, ירושלים, האקדמיה הלאומית למדעים, תשע"ט, עמ' 113-95.
16. א' באומגרנט ור' קושלבסקי, "מהאם ושבעת הבנים לאם הבנים באשכנז בימי הביניים", ציון עא, תשס"ו, עמ' 342 - 301.
17. ר' בן-שלום, יהודי פרובנס: רנסנס בצל הכנסייה, רעננה תשע"ז, עמ' 212-170.
18. מ' אידל, "הרעיה והפילגש; האשה במיסטיקה היהודית", בתוך: ד"ר אריאל ואחרים (עורכים), ברוך שעשני אשה?, תל אביב 1999, עמ' 157-141.
19. יעקב בן שלמה צרפתי, ספר אבל רבתי, בתוך: ר' ברקאי, "על מות ילדים במגיפה השחורה", בתוך: מ' אליאב-פלדון ו' חן (עורכים), נשים, זקנים וטף: קובץ מאמרים לכבודה של שולמית שחר, ירושלים תשס"ב, עמ' 84-67.
20. H.R. Bloch, *Medieval Misogyny and the Invention of Western Romantic Love*, Chicago 1991.
21. S. Fisher and J.E. Halley, "The Lady Vanishes: The Problem of Women's Absence in Late Medieval and Renaissance Texts", in: idem (eds.), *Seeking the Woman in Late Medieval and Renaissance Writings: Essays in Feminist Contextual Criticism*, Knoxville 1989, pp. 1-17.
22. D. Herlihy, *Opera Muliebria: Women and Work in Medieval Europe*, Philadelphia 1990.
23. R. Lynn Winer, *Women, Wealth, and Community in Perpignan, c. 1250-1300: Christians, Jews, and Enslaved Muslims in a Medieval Mediterranean Town*, Aldershot and Burlington 2006.
24. H. Tirosh-Rothschild, "Dare to Know: Feminism and the Discipline of Jewish Philosophy", in: L. Davidman and S. Tenenbaum (eds.), *Feminist Perspectives on Jewish Studies*, New Haven and London 1994, pp. 81-119.
25. A. Melamed, "Maimonides on Women: Formless Matter or Potential Prophet", in: A. Ivry et al. (eds.), *Perspectives on Jewish Thought and Mysticism*, Amsterdam 1998, pp. 99-134.

-
26. J.R. Baskin, "From Separation to Displacement: The Problem of Women in Sefer Hasidim", *Association of Jewish Studies Review*, 19 (1994), pp. 1-18.
27. E. Baumgarten, "Remember that glorious girl": Jephthah's Daughter in Medieval Jewish Culture", *JQR*, 97, No. 2 (2007), pp. 180-209.
28. Y.T. Assis, "Sexual Behaviour in Medieval Hispano-Jewish Society", in; A. Rapoport and S.J. Zipperstein (eds.), *Jewish History: Essays in Honor of Chimen Abramsky*, London 1988, pp. 25-59.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 10 %
השתתפות 10 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: